

村上春樹

Haruki Murakami

J pietus nuo sienos, į vakarus nuo saulės

baltos lankos

Haruki Murakami

Į pietus
nuo sienos,
į vakarus
nuo saulės

Romanas

Iš japonų kalbos vertė Ieva Susnytė

baltos lankos

Aš gimiau 1951 metų sausio 4 dieną. Taigi dvidešimto amžiaus antrosios pusės pirmų metų pirmo mėnesio pirmą savaitę. Nepasakytum, kad data neverta paminėjimo. Dėl jos man buvo suteiktas vardas Hadžime*. Tačiau be to apie mano gimimą lyg ir nebėra ką daugiau pasakyti. Tėvas buvo didelės akcinės bendrovės darbuotojas, motina – paprasta namų šeimininkė. Dar studentą tėvą išsiuntė į frontą Singapūre, ir po karo jis dar kurį laiką buvo priverstas pasilikti tenykštėje stovykloje. Motinos namai paskutiniaisiais karo metais visiškai sudegė po B-29 bombardavimo. Abudu priklausė ilgo karo suluošintai kartai.

Bet kai gimiau aš, karo atgarsiai jau buvo beveik visai išblėšę. Mūsų namų apylinkėse nešmėžavo nei nuodėguliai, nei okupacinė kariuomenė. Gyvenome ramiame miestelyje, tėvui darbovietės skirtame name. Prieš karą statytas namas, nors senstelėjęs, atrodė ištis erdvus. Sodelyje augo didelės pušys ir net tyvuliavo tvenkinėlis su lauko žibintu.

Mūsų miestelis buvo puikus didmiesčio prieigų vidurinės klasės gyvenvietės pavyzdys. Visi bendraklasiai, su kuriais nors kiek artimiau bendravau, gyveno gana jaukiuose nuosavuose namuose. Nors skyrėsi jų didumas, kiekvienas turėjo prieangį, sodelį, jame augo medžiai. Dauguma draugų tėvų

* Pradžia (jap.).

dirbo įstaigose arba buvo tam tikros srities specialistai. Itin retai pasitaikydavo šeima, kurioje dirbtų motina. Dauguma namuose augino šunį arba katę. Aš anuomet nepažinojau nė vieno žmogaus, kuris gyventų bute. Nors vėliau persikrausčiau į gretimą miestelį, ir ten radau tą patį. Todėl iki įstojau į universitetą ir persikrausčiau į Tokiją, buvau įsitikinęs, kad visi normalūs žmonės augina šunį arba katę, gyvena nuosavame name su sodeliu ir pasirišę kaklaraištį važinėja į darbą. Negalėjau įsivaizduoti kitokio gyvenimo, juolab į jį įsijausti.

Daugelyje namų augo du arba trys vaikai. Mano gyvenamame pasaulyje tai buvo įprasta. Jei mėginčiau prisiminti kelių nuo mažumės iki paauglystės turėtų draugų veidus, greta jų, be išimties, tarsi pagal šabloną, iškiltų vienas arba du broliai ar seserys. Jei kuris turi ne vieną brolių ar seserį, tai turi du, jei turi ne du – tai vieną. Ir nors šeimos su šešiais ar septyniais vaikais buvo išimtis, šeimos su vienu vaiku buvo dar didesnė išimtis.

Bet aš neturėjau nei brolio, nei sesers. Buvau vienturtis. Ir jaunystėje dėl to nuolat jaučiausi nevisavertis. Šiame pasaulyje esu lyg ir išimtis – neturiu to, ką kiti žmonės įprastai turi.

Dar vaikas negalėjau pakęsti žodžio „vienturtis“. Kaskart, kai jį išgirdavau, šis žodis iš naujo primindavo, kad man kažko trūksta. Tas žodis visada tarsi pirštu baksnodavo tiesiai į mane: „Tu netobulus!“

Mano gyvenamame pasaulyje egzistavo giliai įsišaknijęs įsitikinimas, kad vienturtis yra nesavarankiškas, tėvų lepinaamas ir labai savanaudiškas vaikas. Šitai atrodė tarsi gamtos dėsnis, lygiai taip, kaip kad užkopus į aukštą kalną nukrinta oro slėgis arba karvė duoda daug pieno. Todėl negalėjau pakęsti kieno nors klausimo, kiek aš turiu brolių ar seserų. Vos

išgirdę, kad neturiu nei brolio, nei sesers, žmonės savaimės sumos: „Šitas – vienturtis, todėl, aišku, yra nesavarankiškas, tėvų lepinamas, labai savanaudiškas vaikas.“ Tokia stereotipiška žmonių reakcija mane nemenkai supykdydavo ir įskaudindavo. Vis dėlto jaunystėje mane supykdydavo ir įskaudindavo iš tiesų tai, kad taip sakydami jie būdavo visiškai teisūs. Aš iš tikrųjų buvau nesavarankiškas, tėvų lepinamas ir labai savanaudiškas jaunuolis.

Mano mokykloje brolių ar seserų neturintis vaikas buvo tikra retenybė. Per visus šešerius pradinės mokyklos metus tesutikau vos vieną vienturtį. Vos vieną. Todėl aš ją (taip, tai buvo mergaitė) labai gerai prisimenu. Mes tapome itin artimais draugais ir dviese šnekėdavomės apie viską. Galima sakyti, mūsų sielos susigiminiavo. Aš ją netgi mylėjau.

Jos vardas buvo Šimamoto. Ji taip pat buvo vienturtė. Vos gimusi ji susirgo poliomieliu ir nuo to jos kairė koja liko raiša. Be to, į mano mokyklą ji buvo perkelta vėliau (pas mus Šimamoto atėjo penktos klasės pabaigoje). Taigi galima sakyti, kad jos pečius slėgė nepalyginamai didesnė nei mano psichologinė našta. Tačiau kiek didesnė buvo jos pečius slėgusi našta, tiek tvirtesnė, sąmoningesnė už mane vienturtė buvo ji pati. Ji niekam nesiskundė. Ne tik žodžiais, bet ir veido išraiška. Net jei atsitikdavo kas nemalonaus, ji šypsodavosi. Galėjai pamanyti, kad kuo nemalonesnis dalykas atsitikdavo, tuo labiau ji šypsodavosi. Tai buvo nepakartojama šypsena. Kartkartėm ji mane paguosdavo, kitąsyk – ir padrąsindavo. Jos šypsena atrodydavo taip, tarsi ji sakytų: „Viskas gerai! Juk dar truputį pakentėjus tai praeis.“ Todėl net ir vėliau kaskart prisiminus Šimamoto veidą prieš akis iškyla toji šypsena.

Šimamoto gerai sekėsi mokykloje, ji su visais buvo vienodai teisinga ir maloni. Tad klasėje visada užėmė išskirtinę vietą. Tuo, nors ir būdama tokia pat vienturtė, ji nuo manęs gerokai skyrėsi. Neteigčiau, kad klasiokai ją besąlygiškai mylėjo. Niekas iš jos nesišaipė, niekas neerzino, bet, išskyrus mane, ji neturėjo nė vieno žmogaus, kurį galėtų vadinti draugu.

Ji turbūt buvo jiems pernelyg rimta ir sąmoninga. Tarp jų galbūt buvo ir tokių, kurie tai suvokė kaip šaltumą ir arogancią. Bet aš jutau, kad po tokia Šimamoto išore slypi kažkas šilta ir lengvai pažeidžiama. Tas kažkas, tarsi žaidžiantis slėpynių mažas vaikas, tūno giliai viduje, bet kartu ir tikisi būti kada nors pastebėtas. Kartais man pavykdavo įžvelgti jo šešėlį jos žodžiuose ar veide.

Dėl tėvo darbo Šimamoto kelis kartus keitė mokyklą. Aš tiksliai nebeprisimenu, ką jis dirbo. Ji man vieną kartą nuodugnai paaiškino, bet manęs, kaip ir daugumos aplinkinių vaikų, visai nedomino kieno nors tėvo darbas. Regis, tai buvo specifinis darbas, susijęs su banku, mokesčių inspekcija, įmonių reorganizavimo įstatymu ar panašiai. Nors jie atsikraustė į kompanijai priklausančią namą, jis buvo gana didelis, vakarietiško stiliaus, iš visų pusių apsuptas iki liemens siekiančia puikia akmenine tvora. Ant tvoros augo visžalių medžių gyvatvorė, o pro kur ne kur prasišviečiančias properšas galėjai žvilgtelėti į sodo pievutę.

Šimamoto buvo aukšta, ryškių veido bruožų mergaitė. Ūgiu beveik prilygo man. Po kelerių metų ji turėjo tapti nepakartojama, nejučia dėmesį prikaustančia gražuole. Bet kai aš pirmą kartą ją sutikau, Šimamoto išvaizda dar nebuvo

įkūnijusi visų jos galimybių. Anuomet joje buvo tam tikros nedarnos, todėl daugeliui jos išvaizda niekuo neatrodė patraukli. Manau, kad joje tiesiog nederėjo suaugusiajam priklausanti dalis su ta dalimi, kuri norėjo likti vaiku. Tikriausiai tokia nedarna kartais žmonėms sukeldavo nerimą.

Mūsų namai buvo greta (jos namas tikrąja to žodžio prasme buvo tiesiai priešais nosį mano namui), todėl pirmą mėnesį klasėje ją pasodino šalia manęs. Aš jai išsamiai paaiškinau su mokyklos gyvenimu susijusias smulkmenas. Apie mokymo medžiagą, kassavaitinius testus, kiekvienai pamokai reikalingas priemones, kiek vadovėlio temų išeita, klasės tvarkymo ir priešpiečių tvarkaraščius ir t. t. Tai, kad arčiausiai gyvenantis mokinys iš pradžių prižiūri naujai atėjusį mokinį, buvo mokyklos nuostata, o juolab dėl jos – raišujančios – mokytojas pats mane pasikvietė ir liepė pirmomis dienomis ja atidžiai rūpintis.

Kaip ir visada nutinka pirmą kartą susitikus vienuolikmečiams ar dvylikamečiams berniukui ir mergaitei, pirmomis dienomis šnekėdamiesi jautėmės nejaukiai susikaustę. Bet išsiaiškinus, kad abu esame vienturčiai, mūsų pašnekėsiai staiga atgijo ir pagilėjo, nes tiek ji, tiek aš pirmą kartą sutikome kitą vienturtį. Todėl ėmėme karštai šnekėtis apie tai, ką reiškia būti vienturčiu. Mes turėjome tiek daug apie tai neišsakyta. Gal ne kasdien, bet dažnai dviese grįždavome iš mokyklos. Lėtai beidami daugiau nei vieną kilometrą (ji negalėjo greičiau eiti dėl raišos kojos) mes šnekučiuodavomės apie viską. Kalbėdami išsiaiškinome, kad mus daug kas sieja. Abu mėgome skaityti knygas. Mėgome klausytis muzikos. Labai mėgome kates. Mums nesisekė kitiems paaiškinti savo jausmų. Turėjome gana ilgus nemėgstamų patiekalų sąrašus. Mokytis mėgstamus dalykus

mums nė trupučio nebuvo sunku, tačiau mokytis nemėgstamus dalykus buvo išties kaktu. Jei kuo nors ir skyrėmės, tai tik tuo, kad ji daug labiau už mane stengėsi sąmoningai apsaugoti. Net ir nemėgstamus dalykus ji stropiai mokėsi ir gaudavo gerus pažymius, o aš ne. Net jei priešpiečiams būdavo patiekiamas nemėgstamas patiekalas, ji per prievartą viską suvalgydavo, o aš ne. Kitaip tariant, jos aplink save pasistatyta gynybinė siena buvo daug aukštesnė ir stipresnė už manąją. Vis dėlto tai, kas slėpėjo viduje, buvo nuostabiai panašu.

Aš iš karto pripratau būti dviese su ja. Tai buvo visiškai nauja patirtis. Šalia jos, kitaip nei šalia kitų mergaičių, neapimdavo nepaaiškinamas nerimas. Man patikdavo kartu su ja grįžti pėsčiomis namo. Šimamoto ėjo kiek vilkdama kairę koją. Kartais pakeliui prisėdavome parke ant suoliuko trumpam pailsėti. Bet manęs tai niekada neerzindavo. Tikriau – man net patikdavo ilgiau užtrukti.

Nors mes šitaip dviese praleisdavome daug laiko, neatmenu, kad kas būtų iš mūsų šaipęsis. Anuomet tai neužkliuvo, tačiau dabar pagalvojus atrodo truputį keista. Tokio amžiaus vaikai juk yra linkę erzinti ir išjuokti susidraugavusius berniuką ir mergaitę. Man atrodo, kad veikiausiai taip buvo dėl Šimamoto būdo. Ji kažkuo vertė aplinkinius šiek tiek susikaustyti. Trumpai tariant, aplink ją tarsi tvyrojo atmosfera, bylojanti: „Geriau su šituo žmogumi nejuokauti.“ Kartais net mokytojai šalia jos atrodydavo įsitemę. Gal turėjo įtakos ir jos raišumas. Kad ir kaip ten būtų, regis, visi manė, kad tyčiotis iš Šimamoto nederėtų, o man tai buvo irgi tik į gera.

Dėl nesveikos kojos Šimamoto beveik nelankė fizinio lavinimo pamokų. Tomis dienomis, kai su klase eidavome pasi-

vaikščioti arba kopdavome į kalnus, ji neidavo į mokyklą. Kaip ir nedalyvavo vasaros plaukimo stovykloje. Per sporto varžybas ji jausdavosi kiek nejaukiai. Bet visais kitais atžvilgiais buvo normali pradinės mokyklos mokinė. Ji pati beveik niekada neužsimindavo apie savo raišumą. Jei gerai prisimenu, ko gero, nebuvo nė karto. Mums beeinant iš mokyklos niekada to neparodė ir nepasakė: „Atsiprašau, kad taip lėtai einu.“ Bet aš žinojau, kad ji ima tai į širdį ir tos temos vengia kaip tik todėl, kad ima į širdį. Ji labai nemėgo eiti pas žmones į svečius, o nemėgo todėl, kad prieangyje reikėdavo nusiauti batus. Jos dešinės ir kairės kojos batų forma ir pado storis truputį skyrėsi, ir ji nenorėjo, kad tai pamatytų kiti. Man regis, tie batai buvo specialiai pasiūdinti. Aš į tai atkreipiau dėmesį, kai pamačiau, kaip grįžusi namo ji pirmiausia kuo skubiau įkiša savo batus į batų dėžę.

Jos namų svetainėje stovėjo nauja stereoaparaturą ir aš dažnai ateidavau į svečius pasiklausyti muzikos. Toji aparaturą buvo gana prabangi. Kita vertus, jos tėvo įrašų kolekcija aparatūrai prabanga neprilygo – man regis, joje daugių daugiau buvo 15 vinilinių plokštelių. Bene visos lengvos klasikos, skirtos pradedantiesiems. Bet mes tų 15 plokštelių klausėmės begalę kartų. Todėl dar ir dabar galiu nuo pradžios iki galo smulkiausiai prisiminti jų melodijas.

Uždėti plokštelę buvo Šimamoto pareiga. Ji ištraukdavo plokštelę iš voko, suėmusi abiem rankom, kad pirštais nepriestų paviršiaus, padėdavo ją ant patefono lėkštės ir šepetėliu nuvaliusi dulkes lėtai nuleisdavo adatą ant plokštelės. Įrašui pasibaigus, užpurkšdavo dulkes surenkančio skysčio ir nuvalydavo veltinio skiautele. Tada įkišdavo plokštelę į voką ir

padėdavo į tą pačią vietą lentynoje, iš kurios paėmė. Rimtu veidu ji skrupulingai laikydavosi šios tėvo prisakytos veiksmų sekos. Prisimerkusi ir sulaikiusi kvėpavimą. Aš visada stebėdavau jos judesius sėdėdamas ant sofos. Gražinusi plokštelę į lentyną Šimamoto pagaliau atsiskuldavo į mane ir visuomet trumpai nusišypsodavo. Tuomet man pasirodydavo, kad rankose ji laiko ne paprastą plokštelę, o tarsi kažkieno trapią sielą stikliniame inde.

Mano namuose nebuvo nei patefono, nei plokštelių, nes mano tėvai nebuvo iš tų, kurie aistringai klausytųsi muzikos. Tad aš visuomet klausydavausi muzikos savo kambaryje prisipaūdes prie mažo plastikinio AM radijuko. Per jį visada klausiausi rokenrolo ar panašios muzikos. Bet man iškart ėmė patikti ir lengva klasika, kurios klausėmės Šimamoto namuose. Tai buvo „kito pasaulio“ muzika ir turbūt ji mane labiausiai patraukė tuo, kad tame „kitame pasaulyje“ gyveno Šimamoto. Kartą ar du kartus per savaitę aš leisdavau popietes sėdėdamas su ja ant sofos, gerdamas jos motinos patiektą juodąją arbatą ir klausydamasis Rosinio uvertiūrų rinkinio, Bethoveno šeštosios simfonijos ar „Pero Giunto“. Jos motina neprieštaravo, kad aš ateičiau pasisvečiuoti. Ją džiugino tai, kad ką tik perėjusi į kitą mokyklą dukra susirado draugą, o ir mano mandagus elgesys bei visuomet nepriekaištinga išvaizda turbūt jai patiko. Nors, atvirai sakant, man taip ir nepavyko jos pamėgti. Ne dėl to, kad ji konkrečiai kuo nors būtų nepatikusi – ji visuomet su manimi elgėsi maloniai. Bet man kėlė nerimą kartais jos kalbėsenai būdingos lengvos susierzinimo gaidelės.

Iš Šimamoto tėvo plokštelių kolekcijos man labiausiai prie širdies buvo Listo koncertai fortepijonui. Pirmoje pusėje

buvo vienas, antroje – du koncertai. Man ši plokštelė patiko dėl dviejų priežasčių. Todėl, kad jos viršelis buvo labai gražus, ir todėl, kad iš mano pažįstamų – žinoma, išskyrus Šimamoto – nebuvo nė vieno, girdėjusio Listo koncertus fortepijonui. Man dėl to tiesiog krūtinė virpėjo iš malonumo. Dėl to, kad aš pažįstu niekam iš aplinkinių nepažįstamą pasaulį. Tai buvo lyg paslaptingas sodas, į kurį leista įžengti tik man. Klausytis Listo koncertų fortepijonui man buvo tolygu pakilti pačiam į truputį aukštesnį egzistencijos lygį.

Bet kita vertus, tai buvo graži muzika. Iš pradžių ji aidėjo man ausyse kaip didinga, techniškai nepriekaištinga, tiesiog sklindanti į visas puses muzika. Bet klausantis vis iš naujo, ji pradėjo mano sąmonėje įgyti apibrėžtumą – tarsi pamažu fokusuojamas neryškus vaizdas. Labai susikaupęs ir užsi-merkęs, tos muzikos virpesiuose aš gebėdavau įžvelgti keletą besisukančių verpetų. Iš vieno susidariusio verpeto kildavo kitas verpetas. Tas verpetas vesdavo prie dar vieno verpeto. Kai dabar pagalvoju, tie verpetai turėjo simbolinę, perkeltinę prasmę. Aš norėjau kaip nors apie tuos verpetus papasakoti Šimamoto. Bet jų buvo neįmanoma kitiems žmonėms apibūdinti paprastais žodžiais. Kad deramai juos išreikštum, būtų reikėję visai kitokių žodžių, kurių aš dar nežinojau. Man net nebuvo aišku, ar tai, ką jaučiau, apskritai įmanoma atskleisti kitiems žmonėms, ar ne.

Deja, visai pamiršau pianisto, atlikusio Listo koncertus, vardą. Atmenu tik spalvingą, blizgantį voko viršelį ir plokštelės svorį. Plokštelė buvo nesuvokiamai sunki ir stora.

Šimamoto plokštelių lentynoje buvo įsimaišiusios Nato Kingo Koulo ir Bingo Krosbio plokštelės. Šių dviejų įrašų mes

klausydavomės išties dažnai. Krosbio įrašą sudarė kalėdinės dainos, bet mes jo klausydavomės bet koku sezonu. Net keista – šitiek kartų klausėmės ir vis vien neatsibodo.

Vieną gruodžio dieną, kaip tik prieš Kalėdas, mes su Šimamoto sėdėjome dviese jos namų svetainėje. Kaip visada ant sofos klausėmės muzikos. Jos motina turėjo išeiti kažkoku skubiu reikalu ir mes likome namuose vienudu. Buvo žiemos popietė, pritemdyta žemai kabančių debesų. Saulės šviesa, besiskverbianti pro apsunkusių debesų sluoksnį, atrodė lyg sutrinta į smulkiausias dulkeles. Viskas, už ko užkliūdavo akis, buvo vangu ir sustingę. Artėjo vakaras ir kambarį užliejo nakties juodumo tamsa. Regis, nebuvo įjungta šviesa, tik ant sienos mirgėjo raudonas dujinio šildytuvo ugnies atspindys. Natas Kingas Koulas dainavo „Pretend“. Mes, žinoma, visiškai nesupratome anglišių dainos žodžių. Jie skambėjo veikiau kaip užkalbėjimas. Bet mums ši daina patiko, o ir klausėmės jos daugybę kartų, tad pradžių galėjome dainuoti pamėgdžiodami garsus.

Pritendjūchepyvenjublūr
Itizintverychard

Dabar, be abejo, suprantu jų prasmę. „Apsimesk esąs laimingas, kai tau liūdna / Tai nėra taip sunku.“ Pagalvotum, kad ši daina tarsi atliepia tą žavingą šypsena, nuolat įsispaudusią jos veide. Žinoma, galima ir taip galvoti, tik būna kartų, kai tai pasidaro itin sunku.

Šimamoto vilkėjo mėlyną megztinį apvalia apykakle. Ji turėjo ne vieną mėlyną megztinį. Turbūt mėgo mėlynus megz-

tinius. O gal tiesiog mėlyni megztiniai derėjo prie tamsiai mėlyno palto, su kuriuo ji visada eidavo į mokyklą. Pro megztinio kaklą kyšojo baltų marškinių apykaklė. Ji buvo su languotu sijonu ir baltom medvilninėm kojine. Minkštas priglundęs megztinis išryškino mažus jos krūtinės iškilumus. Ji sėdėjo ant sofos parietusi kojas po savimi, vieną alkūnę atrėmusi į sofos atkalnę ir, prisimerkusi, tarsi žiūrėtų į tolius, klausėsi muzikos.

– Klausyk, – pasakė, – kaip manai, ar tiesa, kad vieną vaiką teturintys tėvai nekaip sutaria?

Aš kiek apie tai pagalvojau, bet man nepavyko iki galo suvokti tokių priežastingumo ryšių.

– Iš kur tu tai ištraukei?

– Man kažkas pasakė. Labai seniai. Kad tėvai blogai sutaria ir todėl turi tik vieną vaiką. Kai tai išgirdau, labai nusiminiau.

– Mm, – tariau.

– Tavo mama ir tėtis gerai sutaria?

Neįstengiau iš karto atsakyti. Niekad nebuvo apie tai galvojęs.

– Mano šeimoje mamos organizmas buvo gana silpnas, – pasakiau. – Nesu tikras, bet gimdyti vaikus būtų buvęs per didelis krūvis organizmui, todėl taip ir išėjo.

– Ar kartais pagalvoji, kas būtų, jei turėtum brolių ar seserų?

– Ne.

– Kodėl? Kodėl nepagalvoji?

Pasiėmiau nuo stalo plokštelės voką ir įbedžiau į jį akis. Bet ant jo atspausdintos raidės kambario tamsoje buvo neįskaitomos. Padėjau voką atgal ant stalo ir kelis kartus vidine

riešų dalimi pasitryniau akis. Manęs šito jau anksčiau klausė motina. Ir tai, ką aš tuomet atsakiau, ją nei pradžiugino, nei nuliūdino. Išgirdusi mano atsakymą, ji tiesiog nutaisė keistą veido išraišką. Bet man tai mažų mažiausiai buvo nuoširdžiausias ir tiesiausias atsakymas.

Mano atsakymas buvo labai ilgas. Be to, man nepavyko rišliai ir tiksliai jo suformuluoti. Bet galiausiai aš norėjau pasakyti:

„Dabar čia esantis aš visą laiką augau be brolių ir seserų, o jei būčiau jų turėjęs, dabar būčiau kitoks, nei esu, todėl jei dabar būdamas čia pagalvočiau, kas būtų, jei turėčiau brolių ar seserų, tai savaiame keltų prieštaravimą.“ Dėl to toks motinos klausimas man atrodė visai beprasmiškas.

Tą patį aš tąkart atsakiau ir Šimamoto. Kalbėdamas pamaciau, kad Šimamoto įdėmiai žiūri man į veidą. Jos veido išraiška kažkuo traukė žmones. Ji buvo šiek tiek geidulinga, tarsi Šimamoto švelniai po sluoksnėlį nurengtų plonus žmogaus sielos dangalus (žinoma, tai pajutau tik vėliau mėgindamas viską permąstyti iš naujo). Dar ir dabar prieš akis stovi besimainanti su kintančia veido išraiška jos plonų lūpų forma, giliai akyse mirguliuojanti blanki šviesa. Toji šviesa man primindavo pailgo tamsaus kambario gale virpančią žvakės liepsnelę.

– Kažkodėl man atrodo, kad suprantu, ką sakai, – tyliai pasakė ji rimtu suaugusiojo tonu.

– Tikrai?

– Mhm, – tarė Šimamoto. – Aš manau, kad pasaulyje esti sugrąžinamų dalykų ir nesugrąžinamų dalykų. Ir laiko tėkmė yra nesugrąžinamas dalykas. Iki čia atėjęs, atgal jau nebegali grįžti. Tu juk taip mąstai?

Aš linktelėjau.

– Praėjus kažkiek laiko viskas galutinai sukietėja. Panašiai kaip sukietėja cementas kibire. Taip atsitikus mes nebegalime sugrižti atgal. Ir tu nori pasakyti, kad dabar esi tas sukietėjęs cementas ir nebėra jokio kito tavęs, išskyrus dabartinį, taip?

– Turbūt, – pasakiau netvirtai.

Šimamoto kurį laiką žvelgė į savo rankas.

– Žinai, aš kartais susimąstau. Apie suaugusią ir ištekėjusią save. Kokiuose namuose tada gyvensiu, ką veiksiu. Susimąstau, kiek reikėtų turėti vaikų.

– Ar ne? – pasakiau.

– Tu nesusimąstai?

Aš papurčiau galvą. Nėra ko tikėtis, kad dvylikametis galvotų apie tokius dalykus.

– O kiek vaikų tu norėtum?

Ji nuleido ant kelių ranką, kurią iki tol laikė ant sofos atkaltės. Stebėjau, kaip pirštais apvedžioja sijono langelius. Pirštai buvo kažkuo magiški. Atrodė, kad nuo jų galiukų tįsta permatomos plonos gijos, iš kurių verpiasi naujas laikas. Užmerkęs akis regėjau tamsoje plūduriuojančius verpetus. Keli verpetai susidarė ir be garso išnyko. Tolumoje buvo girdėti Natas Kingas Koulas, dainuojantis „Į pietus nuo sienos.“ Aišku, Natas Kingas Koulas dainavo apie Meksiką. Bet aš anuomet to nesupratau. Tiesiog jčiau tuose žodžiuose – į pietus nuo sienos – keistą sąskambį. Kaskart klausydamasis šios dainos spėliodavau, kas gi yra ten, į pietus nuo sienos. Man atsimerkus Šimamoto vis dar vedžiojo pirštais po sijoną. Giliai viduje jaučiau tolimą saldų sopėjimą.

– Keista, – pasakė ji. – Kažkodėl negaliu įsivaizduoti turinti daugiau nei vieną vaiką. Įsivaizduoti, kad aš turiu vaiką – galiu. Tai, kad aš esu mama ir turiu vaiką. Bet niekaip nesiseka įsivaizduoti, kad tas vaikas turi brolių ar seserų. Tas vaikas neturi nei brolio, nei sesers. Jis vienturtis.

Ji, be abejonės, buvo anksti subrendusi mergina, ir aš, be abejonės, ją traukiau kaip vaikiną. Mane ji irgi traukė kaip mergina. Bet aš nesuvokiau, ką reikėtų tokiu atveju daryti. Tikriausiai nesuvokė ir Šimamoto. Tik vieną kartą ji suėmė mano ranką. Kažką rodydama ji griebė man už rankos ir pasakė „greičiau eikš čia“ ar panašiai. Nors tai tetruko vos dešimt sekundžių, man rodė, kad visą pusvalandį. O kai ji mano ranką paleido, troškau, kad vis tebelaikytų. Man buvo aišku, kad ji labai spontaniškai sugriebė mane už rankos, tačiau kartu ir troško ją paliesti.

Dar ir dabar labai ryškiai prisimenu jos rankos prisilietimą. Jis skyrėsi nuo bet kokio kito mano pažinto prisilietimo. Kaip ir skyrėsi nuo visų po to pažintų prisilietimų. Tai buvo tiesiog šilta dvylikametės rankutė. Bet tuose penkiuose pirštuose ir delne tarsi kokiam pavyzdiniame stende buvo sukoncentruota viskas, ką aš tuomet norėjau žinoti ir ką turėjau žinoti. Ir aš tai sužinojau susilietus mūsų rankoms. Tas dešimt sekundžių aš pasijutau virtęs mažyčiu tobulu paukšteliu. Galėjau skristi dangumi ir justį vėją. Galėjau iš dangaus aukštybių matyti tolimus peizažus. Buvau pakilęs taip aukštai, kad net nebegalėjau įžvelgti apačioje esančių daiktų, nors jaučiau juos ten esant. Aš kada nors ten nuvyksiu. Nuo šio supratimo man užėmė kvapą ir suspaudė krūtinę.

Grižęs namo atsisėdau savo kambaryje prie stalo ir ilgam įsistebeilijau į Šimamoto suimtą ranką. Buvau labai laimingas, kad ji paėmė mane už rankos. Tas švelnus prisilietimas net keletą dienų po to šildė man širdį. Tačiau kartu mane apėmė nerimas, suglumimas ir liūdesys. Nesuvokiau, kaip man elgtis su ta šiluma, kur man ją dėti.